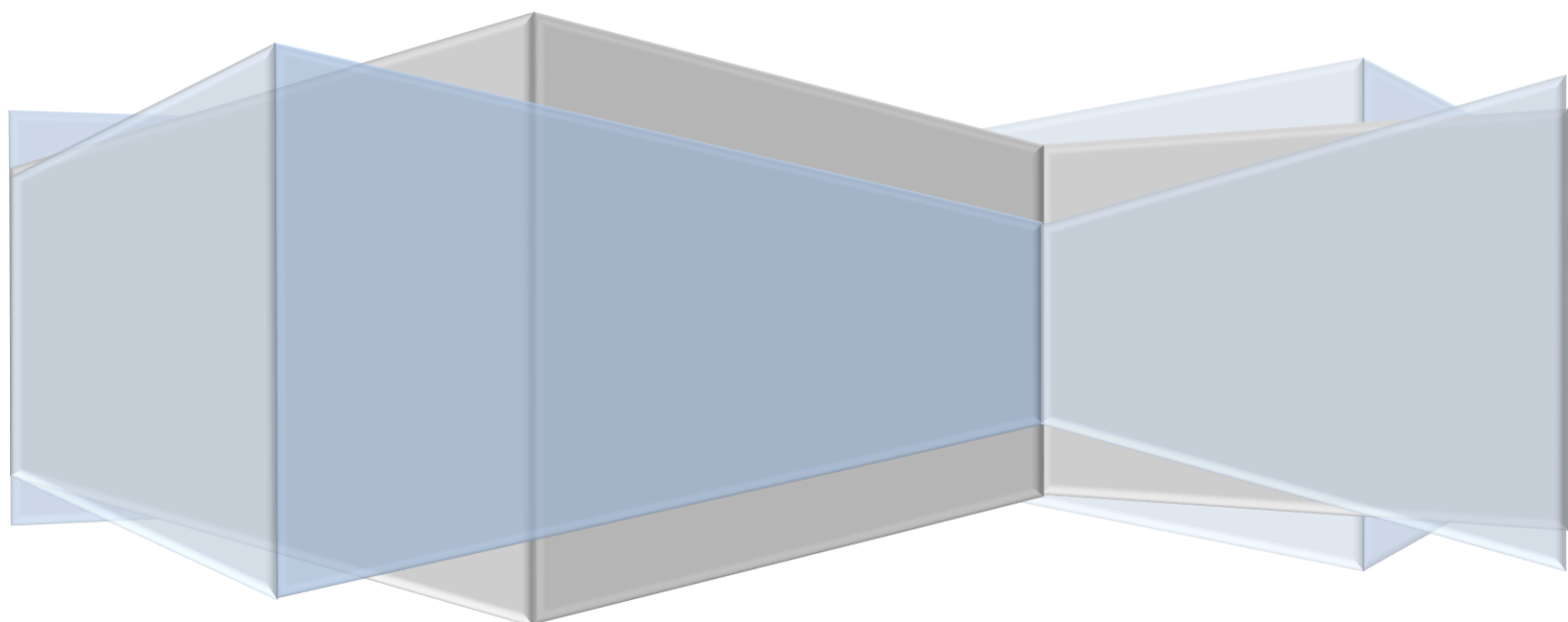

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski do roku 2020

Autorzy opracowania:

- Krzysztof Pietrzak
- Adam Bronisz
- Julita Dworak

Meritum Competence

ul. Syta 135, 02-987 Warszawa

szkolenia@meritumnet.pl, azbest@meritumnet.pl, audyt@meritumnet.pl

www.szkolenia.meritumnet.pl

Bielsk Podlaski, 2017

Spis treści

Wykaz skrótów i wyjaśnienia pojęć.....	5
1 Wstęp	6
2 Streszczenie w języku niespecjalistycznym	6
3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	8
4 Charakterystyka obszaru Gminy Bielsk Podlaski	10
4.1 Demografia	11
4.2 Gospodarka	12
4.2.1 Rolnictwo.....	12
4.2.2 Turystyka	13
4.2.3 Zabytki	13
4.3 Przemysł	21
5 Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Bielsk Podlaski – obszary interwencji	22
5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	22
5.1.1 Podsumowanie	24
5.2 Zagrożenia hałasem.....	24
5.2.1 Podsumowanie	26
5.3 Pola elektromagnetyczne	27
5.3.1 Podsumowanie	27
5.4 Gospodarowanie wodami	28
5.4.1 Wody powierzchniowe.....	28
5.4.2 Obszary zagrożone podtopieniami.....	31
5.4.3 Wody podziemne	31
5.4.4 Podsumowanie	32
5.5 Gospodarka wodno-ściekowa	33
5.5.1 Podsumowanie	36
5.6 Zasoby geologiczne.....	38
5.6.1 Podsumowanie	38
5.7 Gleby.....	39
5.7.1 Podsumowanie	39
5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	40
5.8.1 Podsumowanie	41

5.9	Zasoby przyrodnicze	42
5.9.1	Lasy i łowiectwo	42
5.9.2	Formy ochrony przyrody	42
5.9.3	Podsumowanie	46
5.10	Zagrożenia poważnymi awariami	46
5.10.1	Podsumowanie	46
6	Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi	47
7	Podsumowanie efektów realizacji dotychczasowego POŚ oraz prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania aktualnego POŚ	48
8	Cele programu ochrony środowiska , zadania i ich finansowanie	49
9	Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji Programu Ochrony Środowiska	57
	Spis rysunków	58
	Spis tabel	58
	Spis wykresów	59

Wykaz skrótów i wyjaśnienia pojęć

OZE – Odnawialne Źródła Energii

GUS- Główny Urząd Statystyczny

POŚ – Program Ochrony Środowiska

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

JST - Jednostka/i samorządu terytorialnego

JCWpd – Jednolita Część Wód Podziemnych

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

JCW – Jednolita Część Wód

Analiza SWOT – nazwa analizy jest akronimem słów z języka angielskiego: Strength (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse), Threats (zagrożenia)

1 Wstęp

Niniejszy dokument, został opracowany zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.), uwzględniając część strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” dotyczących ochrony środowiska. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski do roku 2020 jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Zawiera cele i zadania, które powinna realizować gmina w celu ochrony środowiska w jej granicach administracyjnych.

Dokument ten został opracowany zgodnie z najnowszymi wytycznymi Ministerstwa Środowiska: *Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, Warszawa 2 września 2015.

Program podsumowuje stan środowiska gminy oraz zawiera zestawienie jej słabych i mocnych stron (analiza SWOT).

Dzięki kompleksowemu ujęciu stanu środowiska na terenie gminy możliwe stało się zdefiniowanie na tej podstawie najważniejszych celów środowiskowych, do jakich powinno się dążyć kierując dobrem środowiska i ideą zrównoważonego rozwoju.

2 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Podstawowym celem sporządzania i uchwalania Programu Ochrony Środowiska jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu JST.

W niniejszym dokumencie dokonano oceny aktualnego stanu środowiska oraz przeanalizowano możliwości jego poprawy na terenie Gminy Bielsk Podlaski z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Gospodarowanie wodami,
- Gleby,

- Zasoby geologiczne,
- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia hałasem,
- Pola elektromagnetyczne,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Gospodarka odpadami oraz zapobieganie powstawaniu odpadów,
- Zagrożenia poważnym awariami.

Każdy z dziesięciu wyżej wymienionych obszarów zawiera podsumowanie i analizę SWOT, która ma na celu pokazania mocnych stron gminy oraz tych, które wymagają interwencji.

W Programie Ochrony Środowiska zostało ujęte 20 zadań, jakie Gmina Bielsk Podlaski zamierza zrealizować w celu poprawy stanu środowiska. Zadania te będą dotyczyły: poprawy jakości powietrza oraz gospodarki wodno-ściekowej. Do zadań przypisano wskaźniki realizacji, które ułatwią prowadzenie monitoringu realizacji POŚ oraz będą stanowiły podstawę przygotowywania raportu z jego realizacji.

3 Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Niniejszy dokument spójny jest z celami oraz kierunkami interwencji/działań ujętych m. in. w następujących dokumentach strategicznych:

I.Strategia Rozwoju Kraju 2020:

1. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:

a) Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:

- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej;

II.Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”:

1. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:

a) Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej;

2. Cel 3. Poprawa stanu środowiska:

a) Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,

III.Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”:

1. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców:

a) Kierunek interwencji 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno - budowlanych oraz istniejących zasobów;

IV. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020:

1. Cel szczegółowy: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej:

V. Plan Gospodarki Odpadami Województwa Podlaskiego na lata 2016 – 2022:

VI.Program Ochrony Powietrza dla Strefy Podlaskiej:

1. Cel szczegółowy: przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza, a przez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w aglomeracji.
  - a) Kierunek interwencji: wdrażanie instalacji OZE, jako alternatywnych źródeł energii.

VII. Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do 2020 roku:

1. Cel szczegółowy: rozwój gospodarki przyjaznej dla środowiska:
  - a) Kierunek interwencji: Wdrażanie technologii przyjaznych środowisku, budownictwo ekologiczne, energooszczędne, produkcja energii z OZE,

VIII. Program Ochrony Środowiska dla powiatu Bielskiego na lata 2008-2011:

- poprawa stanu czystości powietrza,
- osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wszystkich rodzajów wód pod względem jakościowym i ilościowym,
- przywracanie wodom podziemnym i powierzchniowym właściwego stanu ekologicznego, a przez to zapewnienie odpowiednich źródeł poboru wody do picia.

Niniejszy POŚ kontynuuje cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021:

- termomodernizacja budynków
- przebudowa, modernizacja oraz poprawa stanu technicznego dróg;
- modernizacja i rozbudowa systemów poboru i uzdatniania wody;
- modernizacja istniejących sieci wodociągowych.

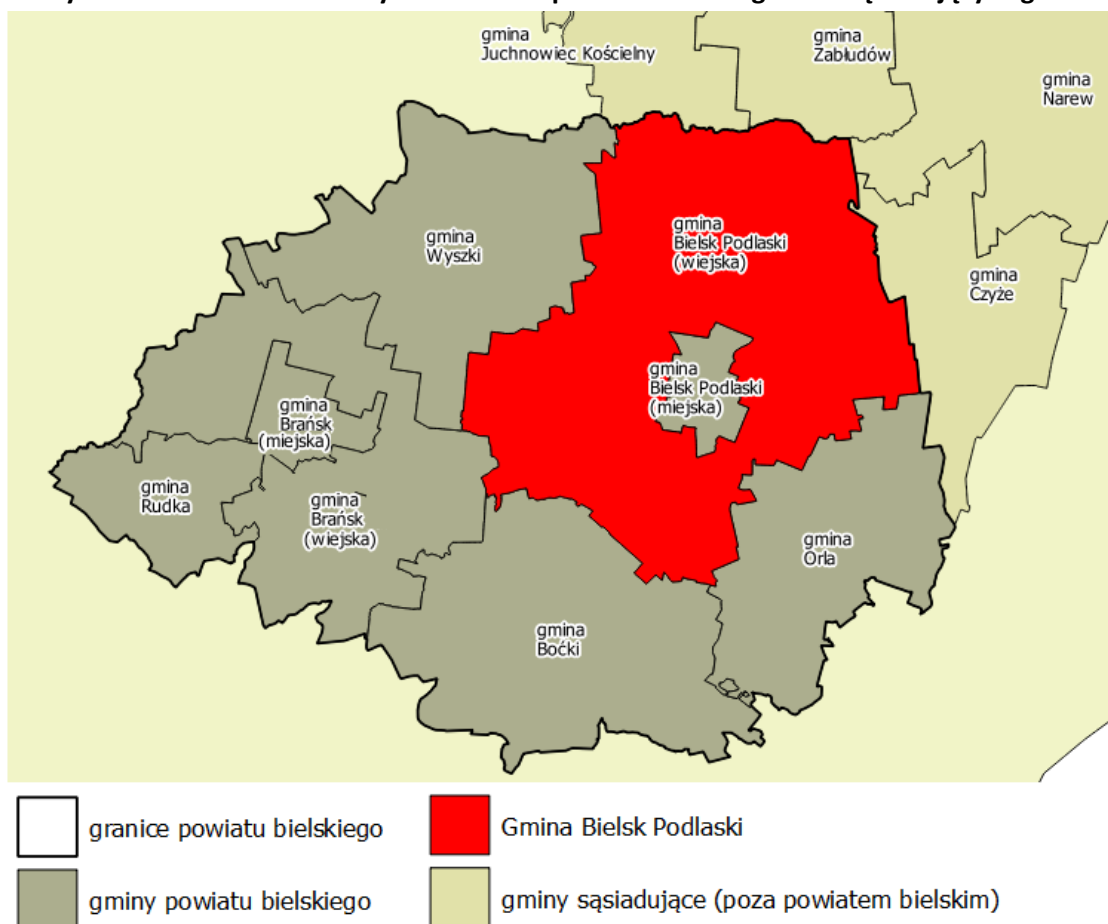
4 Charakterystyka obszaru Gminy Bielsk Podlaski

Gmina Bielsk Podlaski jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa podlaskiego, w powiecie bielskim, na Równinie Bielskiej. Gmina otacza swoim terytorium obszar miasta Bielsk Podlaski i jest jedną z największych obszarowo gmin w województwie podlaskim. Zajmuje powierzchnię 429,94 km²^[1], co stanowi 31% powierzchni powiatu.

Gmina sąsiaduje:

- od zachodu – z gminą Wyszki oraz Brańsk,
- od południa – z gminą Boćki oraz Orla,
- od wschodu – z gminami Czyże oraz Narew (powiatu hajnowski)
- od północy – z gminami Zabłudów, Juchnowiec Kościelny (powiat białostocki).

Rysunek 1. Położenie Gminy Bielsk na tle powiatu bielskiego oraz sąsiadujących gmin

Źródło: Opracowanie własne

¹ Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2015

Gmina Bielsk Podlaski posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg:

- z północy przecina ją droga krajowa nr 19 Kuźnica - Rzeszów,
- od zachodu – droga krajowa nr 66, od miasta Zambrów do przejścia granicznego w Połowcach,
- od wschodu – droga wojewódzka nr 689, od miasta Bielsk Podlaski w kierunku Białowieży.

Ponadto przez teren gminy przebiega linia kolejowa Czeremcha –Białystok².

Sieć osadniczą gminy tworzy 61 miejscowości podzielonych na 52 sołectwa³.

Według podziału fizycznogeograficznego J. Kondrackiego obszar objęty opracowaniem leży w prowincji Niżu Wschodniobałtycko–Białoruskiego, w makroregionie Niziny Północnopolaskiej, oraz częściowo w makroregionie Dolina Górnej Narwi.

4.1 Demografia

W 2016 roku Gminę Bielsk Podlaski zamieszkiwało 6867⁴ osób, z czego 49,9 % (3428 osób) stanowiły kobiety, a 50,1 % (3439 osób) mężczyźni⁵. 100% mieszkańców zamieszkuje tereny wiejskie. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 16 osób/km² i jest niższa niż średnia dla powiatu bielskiego (40 osób/km²).

Wykres 1. przedstawia strukturę wieku mieszkańców gminy. Ludność w wieku przedprodukcyjnym (< 18 lat) stanowi 14,8 % ogółu ludności gminy. Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety 18–59 lat, mężczyźni 18 – 64 lat) stanowi 51,8 % mieszkańców gminy. W wieku poprodukcyjnym (kobiety > 60 lat, mężczyźni >65 lat) jest 33,4 % ludności⁶.

² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bielsk Podlaski

³ www.bielskpodlaski.pl

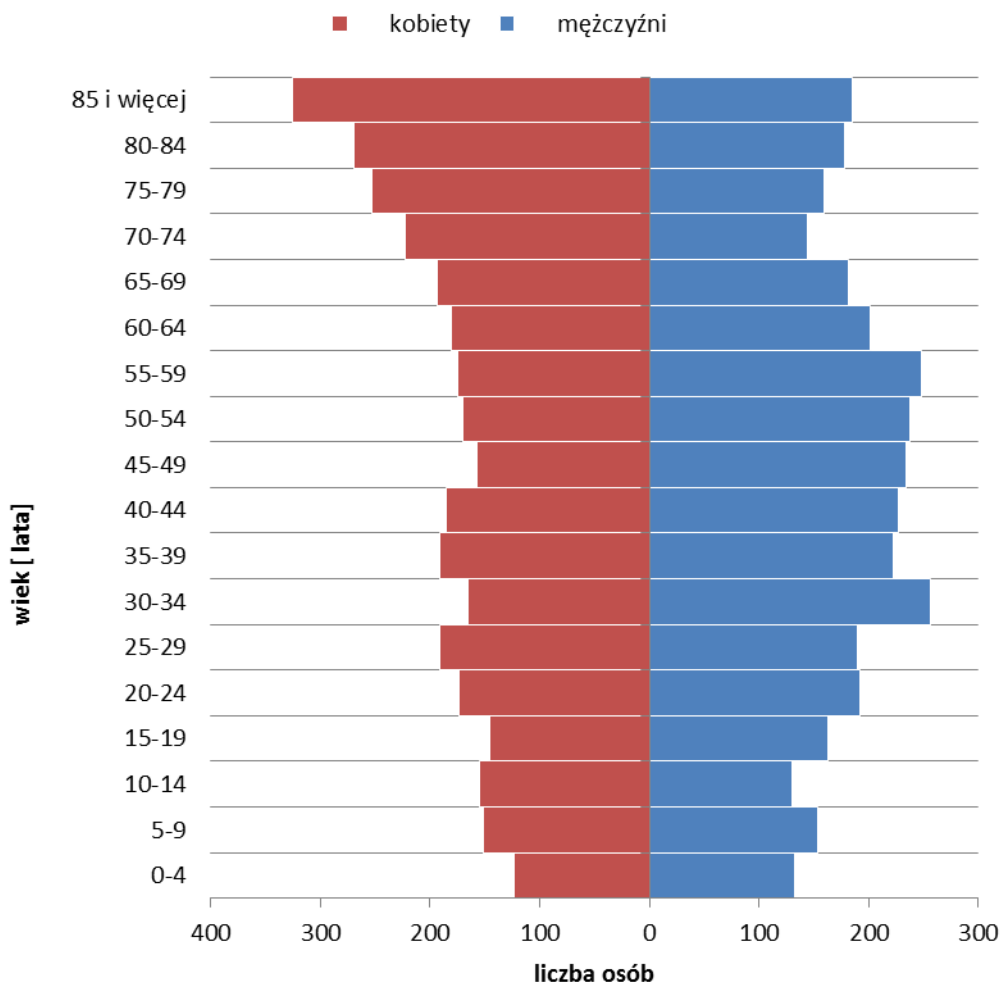
⁴ Bank Danych Lokalnych GUS (dane za rok 2016)

⁵ Ibidem

⁶ Ibidem

Wykres 1. Struktura wieku mieszkańców w Gminie Bielsk Podlaski w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2016

4.2 Gospodarka

4.2.1 Rolnictwo

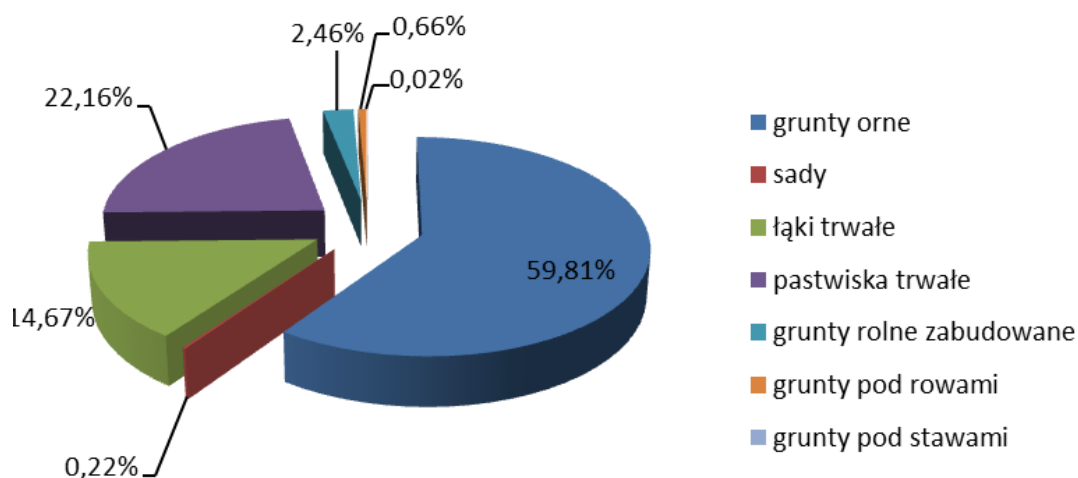
Główną gałęzią gospodarki w gminie Bielsk Podlaski jest rolnictwo.

Użytki rolne na terenie gminy zajmują powierzchnię 31538 ha, co stanowi ponad 73 % ogólnej powierzchni gminy.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. w gminie znajdują się 3133 gospodarstwa rolne, z czego 2411 (76,9 %) o powierzchni powyżej 1 ha i 368 (11,7 %) o powierzchni powyżej 15 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego (wg użytków rolnych) wynosi 7,6 ha.

Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów rolnych w Gminie Bielsk Podlaski w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne

W gminie uprawiane są głównie zboża oraz ziemniaki. 804 gospodarstwa utrzymują zwierzęta gospodarskie. W hodowli dominuje hodowla bydła oraz drobiu, część gospodarstw zajmuje się hodowlą trzody chlewnej⁷.

4.2.2 Turystyka

Atrakcyjność turystyczna terenu gminy związana jest głównie ze zróżnicowaniem przyrodniczym stwarzającym odpowiednie warunki do rozwoju turystyki pieszej i rowerowej oraz zróżnicowaniem historyczno-kulturowe (gmina położona jest na styku kultury białoruskiej, polskiej i ukraińskiej. Jedną z atrakcji gminy Bielsk Podlaski jest „Szlak Świętyń Prawosławnych”. Szlak promuje kulturę prawosławia na terenie Podlasia, z zabytkowymi, w znacznej części drewnianymi cerkwiami i innymi obiektami kultu.

4.2.3 Zabytki

Dzięki bogatej historii na terenie gminy Bielsk Podlaski znajduje się wiele zabytków stanowiących niezwykle cenne dziedzictwo kulturowe budujące tożsamość regionu i jego mieszkańców. Na terenie gminy Bielsk Podlaski znajduje się 14 obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz 59 obiektów ujętych w ewidencji zabytków (Tab.1 i Tab.2).

⁷ Bank Danych Lokalnych GUS, PSR 2010

Tabela 1. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy Bielsk Podlaski

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Adres	Datowanie obiektu	Numer rejestru
1.	Augustowo	cerkiew prawosławna parafialna p.w. św. Apostoła Jana Teologa	-	ok. 1870	A-242 z 16.07.2009
2.	Łubin Kościelny	Kościół Parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP	-	1905-1909	A-33 z 16.09.1983
3.	Parcewo	Cerkiew Cmentarna p.w. św. Dymitra Sołuńskiego	-	XVIII/XIX, wieża 1897	A-34 z 26.10.1966
4.	Parcewo	chałupa nr 108	Parcewo nr 108	2 poł. XIX	546 z 28.11.1983
5.	Parcewo	stodoła w zagrodzie nr 99	Parcewo nr 99	pocz. XX	554 z 30.12.1983
6.	Parcewo	budynek mieszkalno-gospodarczy w zagrodzie nr 99	Parcewo nr 99	pocz. XX	553 z 30.12.1983
7.	Pasynki	Cerkiew Prawosławna Parafialna, p.w. Narodzenia św. Jana Chrzciciela	-	2 poł. XIX	A-36 z 12.01.1993
8.	Pasynki	Cerkiew Cmentarna p.w. św. Anny	-	pocz. XIX	A-35 z 10.05.1977
9.	Ploski	Cerkiew Parafialna Unicka, ob. Prawosławna p.w. Przemienienia Pańskiego	-	k. XVIII, rozbud. 1890 i 1941-1945	A-37 z 8.07.1991
10.	Podbiele	cerkiew parafialna p.w. św. Proroka Eliasza	-	-	A-385 z 10.05.1977
11.	Proniewiczze	chałupa nr 29	Proniewiczze nr 29	-	543 z 17.11.1983
12.	Rajsk	cerkiew parafialna prawosławna p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła	-	1912, przeniesiona 1960-1962	A-14 z 11.11.2000

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Adres	Datowanie obiektu	Numer rejestru
13.	Stryki	wiatrak holender	Stryki	ok. 1900	435 z 20.03.1979
14.	Stryki	Cerkiew filialna cmentarna p.w. św. Onufrego	-	XIX	A-459 z 6.08.2012
15.	Stupniki	wiatrak koźlak (przeniesiony z Trześcianki)	-	ok. 1900	481 z 31.01.1981

Źródło: Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków

Tabela 2. Wykaz zabytków nieruchomości ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków z terenu gminy Bielsk Podlaski

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Ulica	Datowanie obiektu
1.	Augustowo	cmentarz wojenny	-	1915
2.	Augustowo	cmentarz prawosławny	-	I poł. XIX w.
3.	Deniski	cmentarz unicki	-	XVIII w.
4.	Dobromil	park dworski	-	-
5.	Dubiażyn	cmentarz prawosławny	-	II poł XIX w.
6.	Hryniewicze Duże	cmentarz prawosławny	-	II poł. XIX w.
7.	Hryniewicze Duże	cmentarz wojenny	-	1915
8.	Knorozy	cmentarz prawosławny	-	XIX/XX w.
9.	Knorydy	kaplica cmentarna p.w. św. Jerzego Zwycięzcy	-	1846
10.	Knorydy	chałupa nr 59	Knorydy nr 59	pocz. XX
11.	Knorydy	chałupa w zagrodzie nr 88	Knorydy nr 88	ok. 1910

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Ulica	Datowanie obiektu
12.	Knorydy Podleśne	park dworski	-	-
13.	Kozły	cmentarz prawosławny p.w. św. Proroka Eliasza w Podbielu	-	II poł. XIX w.
14.	Lewki	nastawnia, ob. dom mieszkalny	-	przed 1914
15.	Łubin Kościelny	cmentarz parafialny	-	I poł. XIX w.
16.	Łubin Kościelny	kostnica, brama główna, brama boczna oraz ogrodzenie cmentarza przykościelnego	-	ok. 1909
17.	Łubin Kościelny	cmentarz przykościelny parafii rzymskokatolickiej w Łubinie Kościelnym	-	1906
18.	Łubin Kościelny	park dworski	-	-
19.	Łubin Kościelny	cmentarz przykościelny nieistniejący	-	XV w.
20.	Malinowo	cmentarz wojenny	-	1915
21.	Mokre	cmentarz prawosławny	-	II poł. XIX w.
22.	Orzechowicze	cmentarz wojenny z 1915 r. niemiecki	-	1915
23.	Parcewo	zagroda nr 99	-	-
24.	Parcewo	stodoła nr 89	Parcewo nr 89	XIX/XX

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Ulica	Datowanie obiektu
25.	Parcewo	budynek mieszkalno-gospodarczy i nr 69	Parcewo nr 69	1926
26.	Parcewo	chałupa nr 61	Parcewo nr 61	pocz. XX
27.	Parcewo	chałupa i chlew w zagrodzie nr 50	Parcewo nr 50	ok. 1927
28.	Parcewo	chałupa w zagrodzie nr 48	Parcewo nr 48	pocz. XX
29.	Parcewo	stodoła nr 46	Parcewo nr 46	pocz. XX
30.	Parcewo	cmentarz prawosławny parafialny p.w. Zmartwychwstania Pańskiego w Bielsku Podlaskim	-	II poł. XIX w.
31.	Parcewo	cmentarz prawosławny (nieczynny)	-	II poł. XIX w.
32.	Pasyнки	cmentarz przycerkiewny	-	XIX w.
33.	Pasyнки	cmentarz prawosławny	-	II poł. XIX w.
34.	Piliki	cmentarz wojenny	-	1942
35.	Ploski	cmentarz prawosławny	-	II poł. XIX w.
36.	Ploski	cmentarz przycerkiewny	-	1855
37.	Plutycze	cmentarz prawosławny parafii w Rajsku	-	poł. XIX w.
38.	Podbiele	cmentarz przycerkiewny	-	I poł. XIX w.

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Ulica	Datowanie obiektu
		prawosławny		
39.	Podbiele	park dworski	-	
40.	Proniewicze	cmentarz prawosławny	-	XIX w.
41.	Rajki	cmentarz prawosławny	-	I poł. XIX w.
42.	Rajsk	cmentarz wojenny	-	
43.	Rajsk	cmentarz przycerkiewny	-	1890
44.	Rajsk	cmentarz prawosławny	-	I poł. XIX w.
45.	Rajsk	cmentarz epidemiczny	-	XIX w.
46.	Rajsk	cmentarz wojenny	-	1942
47.	Sobótka	park dworski	-	
48.	Stołowacz	park dworski	-	
49.	Stryki	cmentarz prawosławny	-	II poł. XIX w.
50.	Stryki	cerkiew prawosławna filialna cmentarna p.w. św. Onufrego	-	XVIII/XIX restaur. 1935- 1937
51.	Szastały	cmentarz prawosławny	-	II poł. XIX w.
52.	Widowo	cmentarz prawosławny parafialny p.w. Narodzenia NMP w Bielsku Podlaskim	-	II poł. XIX w.
53.	Widowo	park dworski	-	-

Źródło: Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków

W wykazie zabytków gminy dominują cmentarze, głównie z XIX w., które dzielą się na cmentarze przycerkiewne, prawosławne, wojenne i unickie. Duży udział mają również pozostałe obiekty sakralne – kościoły i cerkwie. Ponadto na terenie gminy znajduje się kilka

parków dworskich, chałup oraz jedna nastawnia (obecnie użytkowana jako budynek mieszkalny) wpisanych do ewidencji zabytków.

Najwięcej zabytków znajduje się we wsi Parcewo – 5 zabytków rejestrowych oraz 8 zabytków ujętych w ewidencji.

Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy wyznaczonych zostało 632 stanowisk archeologicznych z różnych okresów historycznych. Stanowiska archeologiczne to obszary w granicach, których znajdują się zabytki archeologiczne o znanej lokalizacji. Do zabytków archeologicznych zaliczamy zabytki nieruchome, będące powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Bielsk Podlaski wpisane do rejestru zabytków przedstawia Tab. 3. pozostałe stanowiska archeologiczne przedstawia Załącznik Nr 1 do Studium. Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.) na terenie gminy ochronie konserwatorskiej podlegają następujące stanowiska archeologiczne

Tabela 3. Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy Bielsk Podlaski

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Lokalizacja	Nr stanowiska	Nr rej.	Nr decyzji
1.	Biała	Cmentarzysko średniowieczne	-	st.1	S263/1/A	531-1/16/82 z dn. 07.10.1982 r.
					2263/2/A	531-1/17/82 z dn. 29.12.1982 r.
2.	Grabowiec	cmentarzysko kurhanowe /2 kurhany/	Nadleśnictwo Bielsk Podlaski, Leśnictwo Grabowiec, uroczysko Malesze, oddział 76B	st. 1	218/1 – A	670-1/42/76 z dn.. 23.11.1976
					218/2 – A	670-1/43/76 z dn. 23.11.1976

Lp.	Miejscowość	Określenie obiektu	Lokalizacja	Nr stanowiska	Nr rej.	Nr decyzji
3.	Haćki	grodzisko wczesnośrednio-wieczne zw. Zamek		st. 1	13/A	Kl.III-1/6/183/63 z dn. 15.11.1963
						670-1/61/76 z dn. 29.12.1976
4.	Haćki	kurhan Łysa Góra		st. 2	129/A	670-1/27/70 z dn. 30.11.1970
5.	Haćki	osada przyrodowa wielokulturowa		st. 3	278/A	535-1/57/97 z dn. 12.11.1997
6.	Haćki	osada przyrodowa wielokulturowa		st. 3	279/1/A	535-1/62/97 z dn. 26.11.1997
					279/2/A	535-1/63/97 z dn. 26.11.1997
					279/3/A	535-1/64/97 z dn. 26.11.1997
					279/4/A	535-1/65/97 a dn. 26.11.1997
					279/5/A	535-1/66/97 z dn. 26.11.1997
7.	Plutycze	osada wydmowa z okresu neolitu		st. 2	C-10	670-1/58/76 z dn. 29.12.1976

Źródło: Podlaski Wojewódzki Konserwator Zabytków

4.3 Przemysł

W Gminie Bielsk Podlaski zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej (342 podmioty) należą głównie do sektora prywatnego (336 podmiotów).

Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych na rok 2016	
		sektor prywatny	sektor publiczny
		336	5
Sekcja A	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	32	-
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	36	-
Sekcja F	Budownictwo	70	-
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	70	-
Sekcja H	Transport i działalność magazynowa	11	-
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	-
Sekcja J	Informacja i komunikacja	4	-
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	-
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	-
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	19	-
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	-
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16	-
Sekcja P	Edukacja	6	4
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	10	-
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	1
Sekcja S i T	Pozostała działalność usługowa	30	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, 2016

Najwięcej podmiotów gospodarki narodowej na terenie Gminy Bielsk Podlaski zarejestrowane jest jako sekcja G–handel hurtowy i detaliczny (70) oraz sekcja F–Budownictwo (70).

5 Ocena aktualnego stanu środowiska Gminy Bielsk Podlaski – obszary interwencji

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Teren gminy znajduje się pod wpływem klimatu umiarkowanego przejściowego z zaznaczającymi się wpływami kontynentalnymi i dużym zróżnicowaniu opadowym. Wzdłuż południowej granicy regionu klimatycznego stopniowo ustępują cechy kontynentalne klimatu na korzyść warunków oceanicznych.

Temperatura powietrza z wielolecia (1971 – 2000) wynosiła: 6,3°C, w okresie 1991 – 2000: 6,8°C. Województwo podlaskie leży w chłodnym regionie Polski. Najchłodniejszym miesiącem jest przeważnie styczeń, a najcieplejszym lipiec. Północna i środkowa część województwa charakteryzuje się największą w Polsce (poza terenami górskimi) liczbą dni pogody przymrozkowej bardzo zimnej ($t_{max} > 0$ i $t_{min} < -5^{\circ}\text{C}$). W skali roku przeważa typ pogody ciepłej ($5^{\circ}\text{C} < t_{sr} \text{ doby} < 15^{\circ}\text{C}$), który utrzymuje się ponad 4 miesiące. Pogoda bardzo ciepła średnio trwa 70 – 85 dni i utrzymuje się dłużej na południu województwa. Raz na dwa lub trzy lata występuje gorący typ pogody ($t_{sr} \text{ doby} > 25^{\circ}\text{C}$). Zmienność temperatur w okresie 1971 – 2005 wyniosła od – 30,6 do 35,2°C w Suwałkach i od – 35,4 do 35,5°C w Białymstoku⁸.

Głównymi źródłami emisji zanieczyszczeń na terenie powiatu bielskiego (w tym także gminy Bielsk Podlaski) są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno-bytowego m.in. kotłownie lokalne, paleniska domowe, warsztaty rzemieślnicze, które emitują do powietrza zanieczyszczenia powstające w wyniku spalania węgla, gazu ziemnego i paliw płynnych. Znaczący udział w emisji zanieczyszczeń mają także zanieczyszczenia komunikacyjne, takie jak: tlenki węgla, azotu i siarki, sadze oraz węglowodory. Zanieczyszczenia ze źródeł liniowych powodują także zapylenie wtórne poprzez ścieranie się nawierzchni dróg i opon pojazdów.

⁸ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bielsk Podlaski

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu wpływ mają także zanieczyszczenia napływowe oraz lokalna emisja zanieczyszczeń do powietrza, jak również warunki klimatyczne i topografia terenu⁹.

Zakładami powodującymi największą emisję punktową na terenie gminy są:

- Andrzej Brzozowski Usługi Rolnicze Parcewo,
- Zakład Stolarski Proniewiczze

Badania stanu aerosanitarne powietrza zostały przeprowadzone w 2015 roku przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku na terenie całego województwa podlaskiego, w którym wydzielone są 2 strefy dla których dokonuje się oceny jakości powietrza:

- Aglomeracja Białostocka PL2001
- Strefa Podlaska PL 2002

Gmina Bielsk Podlaski należy do strefy podlaskiej.

Tabela 5. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	pył PM _{2,5}	pył PM ₁₀	BaP	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
Strefa podlaska	A	A	A	A	C	A	C	A	A	A	A	D2

Źródło: Ocena roczna jakości powietrza w województwie podlaskim w 2015 roku

- **klasa A** – poziom stężeń zanieczyszczenia – nie przekraczający poziomu dopuszczalnego;
- **klasa C** – poziom stężeń zanieczyszczenia – powyżej poziomu dopuszczalnego (z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie niektórych substancji w powietrzu)
- **klasa D₂** – poziom stężenia ozonu powyżej poziomu celu długoterminowego

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu strefę warmińsko-mazurską zaliczono do klasy A. Również w przypadku pyłu PM 10 strefę zaliczono do klasy A.

⁹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

5.1.1 Podsumowanie

Na obszarze Gminy Bielsk Podlaski znaczny wpływ na stan powietrza atmosferycznego ma emisja powierzchniowa pochodząca ze spalania paliw oraz emisja liniowa. Największe zanieczyszczenie ma miejsce podczas sezonu grzewczego. Lokalne kotłownie oraz gospodarstwa indywidualne opalane węglem i drewnem są źródłem dwutlenku węgla i zanieczyszczeń (np. pył PM10, benzo(a)piren).

Wpływ ruchu drogowego (emisja liniowa) na zanieczyszczenie powietrza jest mniejszy niż instalacje grzewcze, jednak jest równomiernie nasilony podczas całego roku kalendarzowego, zwłaszcza na obszarach położonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Dobry stan jakości powietrza na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> Wysokie stężenie pyłu PM 2,5 i benzo(a)pirenu Niewystarczający stopień wykorzystania źródeł energii odnawialnej, które ograniczyłyby emisję zanieczyszczeń do powietrza.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wzrost energooszczędności poprzez rozwój energetyki odnawialnej (wyłączając energię z wiatru), Modernizacja lub przebudowa systemów ogrzewania.	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększające się zanieczyszczenie powietrza wynikające z punktowych źródeł emisji. Zanieczyszczenie powietrza pochodzenia komunikacyjnego,

5.2 Zagrożenia hałasem

Podstawowym źródłem hałasu na terenie Gminy Bielsk Podlaski jest ruch samochodowy. Pojazdy biorące udział w ruchu nie emitują na ogół hałasu o wysokich

poziomach, jednakże ze względu na dużą liczbę źródeł emitujących jednocześnie ten rodzaj hałasu uważany jest za najbardziej uciążliwy dla środowiska. Tabela 6 przedstawia liczbę pojazdów przejeżdżających przez drogi DK 19 w poszczególnych przedziałach czasowych. Największe natężenie ruchu w obu przypadkach zaobserwowano w godzinach od 06:00 do 18:00.

Na wartości poziomów dźwięku hałasu drogowego mają przede wszystkim wpływ takie wielkości i parametry jak:

- natężenie ruchu,
- moc akustyczna emitowana przez pojazdy biorące udział w ruchu,
- średnia prędkość potoku ruchu,
- liczba źródeł na jednostkę powierzchni,
- rodzaj i stan nawierzchni.

Tabela 6. Natężenie ruchu na odcinkach dróg poddanych analizie

Średnie dobowe natężenie ruchu [liczba pojazdów]				
Godzina	06:00 -18:00	18:00- 22:00	22:00-06:00	Suma
DK 19	11770	2272	1250	15292

Źródło: GDDKiA

Na terenie powiatu bielskiego zlokalizowane są dwa stanowiska pomiarowe stopnia natężenia hałasu na drodze krajowej nr 19: Bielsk Podlaski – przejście 1 oraz Bielsk Podlaski – przejście 2. Analizy wykonane zostały przez GDDKiA.

W zasięgu analizy na terenie Gminy Bielsk Podlaski znalazły się: tereny o zabudowie rozproszonej, lasy oraz wody. Liczbę lokali mieszkaniowych i liczbę osób narażonych na hałas wg wskaźnika L_{DWN} i L_N przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba osób i budynków mieszkalnych narażonych na hałas komunikacyjny w Gminie Bielsk Podlaski

Liczba lokali mieszkalnych narażonych na hałas w przedziałach stref immisji L_{DWN}				
55-60 dB	60-65 dB	65-70 dB	70-75 dB	>75 dB
1066	290	176	71	1
Liczba osób narażonych na hałas w przedziałach stref immisji L_{DWN}				
3244	992	632	227	4

Liczba lokali mieszkalnych narażonych na hałas w przedziałach stref immisji L_N				
629	213	139	14	0
Liczba osób narażonych na hałas w przedziałach stref immisji L_N				
2019	793	139	14	0

- L_{DWN} - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00);
- L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

Źródło: GDDKiA

Tabela 8. Dopuszczalne normy hałasu w środowisku wyrażone L_{DWN} i L_N

Rodzaj terenu	Dopuszczalna wartość	
	L_{DWN}	L_N
Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego	60	50

Źródło: Rozporządzenie Ministra z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Z analiz przeprowadzonych przez GDDKiA wynika, że przekroczone zostały wartości dopuszczalne wskaźnika L_{DWN} i L_N . W Gminie Bielsk Podlaski przekroczenia >15 dB występowały epizodycznie.

5.2.1 Podsumowanie

Klimat akustyczny w Gminie Bielsk Podlaski był monitorowany przez GDDKiA. Głównym źródłem hałasu w gminie jest komunikacja. W gminie występują tereny gdzie przekroczone zostały dopuszczalne wartości wskaźnika L_{DWN} i L_N . Najwięcej osób narażonych jest na hałas w przedziale 55-60 dB.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Monitoring hałasu prowadzony na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> Rosnąca liczba pojazdów; Hałas komunikacyjny z dróg o dużym natężeniu ruchu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie wpływu hałasu drogowego poprzez zadrzewienia przydrożne oraz ekrany akustyczne	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój ruchu drogowego może przyczynić się do wzrostu hałasu

5.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z art. 123 i 124 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Białymstoku w ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych oraz aktualizować corocznie rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

W roku 2016 na terenie województwa podlaskiego brak jest terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową lub miejsc dostępnych dla ludności, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku¹⁰.

5.3.1 Podsumowanie

W Gminie Bielsk Podlaski nie istnieje zagrożenie spowodowane przekroczeniem dopuszczalnych wartości promieniowania elektromagnetycznego.

¹⁰ Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Funkcjonujące sztuczne źródła radiacji na terenie gminy nie stwarzają zagrożenia dla ludności i nawet ewentualna awaria może mieć charakter wyłącznie miejscowy 	-
Szanse	Zagrożenia
-	<ul style="list-style-type: none"> Możliwe przekroczenie za kilka lat dopuszczalnego poziomu w związku z rozwojem sieci elektromagnetycznych i zwiększoną liczbą urządzeń elektrycznych Awaria źródeł radiacji

5.4 Gospodarowanie wodami

5.4.1 Wody powierzchniowe

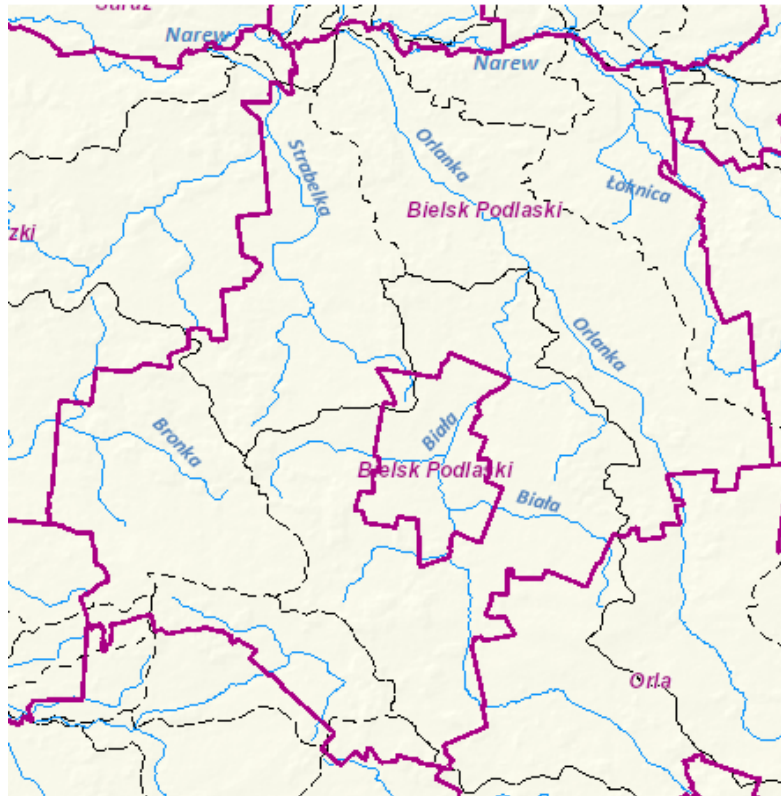
Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta. Główną rzeką jest Narew, która płynie ze wschodu na zachód w północnej części omawianego obszaru. Rzeka ma charakter meandrujący, tworząc rozległą podmokłą i bagiennie-torfową dolinę.

Do największych lewobrzeżnych dopływów Narwi, przepływających przez gminę Bielsk Podlaski należą rzeki: Łoknica, Orlanka i Biała (dopływ Orlanki) oraz w części zachodniej Strabelka i Kanał Wałęga. Rzeki te mają na ogół przebieg z południa na północ. Płyną przez rozległe obszary zagłębień wytopiskowych jak również wykorzystują dawne doliny wód roztopowych.

Obszar doliny Narwi jak i niewielkich powierzchniowo terenów przyległych zagrożony jest powodzią. Jednak żadne tereny zwartej zabudowy położone w gminie Bielsk Podlaski nie znajdują się w zasięgu wielkiej wody o prawdopodobieństwie 1%. Przez południowo-zachodnią część gminy przebiega dział wód powierzchniowych pomiędzy Narwią i Bugiem.

Rysunek 2. Wody powierzchniowe na terenie Gminy Bielsk Podlaski

Źródło: www.geoportal.kzgw.gov.pl (dostęp z dnia 09.06.2017)

JCWP rzeczne na obszarze Gminy Bielsk Podlaski:

- **RW200019261399**– Narew od Narewki do Orłanki;
- **RW200017261389**–Łoknica;
- **RW20001926149**– Orłanka od Orlej do ujścia;
- **RW200017261529**– Strabelka;
- **RW200017261449**– Biała;
- **RW2000172666549**–Bronka;
- **RW2000172666369**– Dopływ ze Skrzypek Małych;
- **RW200023266619**– Nurzec od źródeł do Nurczyka;

W Gminie Bielsk Podlaski w latach 2010-2015 prowadzony był monitoring wód powierzchniowych rzecznych. Klasa elementów biologicznych i fizykochemicznych były na poziomie złym i słabym. Potencjał umiarkowany oznaczony został na odcinku Nurzec-powyżej Nurca. Klasa elementów hydromorfologicznych osiągnęła potencjał maksymalny w czterech z pięciu JCWP, potencjał maksymalny Stan JCW we wszystkich ciekach był zły.

Tabela 9. Wyniki ocen Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Monitoring rzek w latach 2010-2015

Nazwa ocenianej JCW	Kod ocenianej JCW	Kod reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN JCW
Narew od Narewki do Orlandki	PLRW2000192 61399	PL01S0801_1334	Narew - Ploski	IV stan /potencjał słaby	I stan /potencjał maks.	PSD – poniżej stanu dobrego	słaby	dobry	zły
Orlanka od Orlej do ujścia	PLRW2000192 6149	PL01S0801_1356	Orlanka - Chraobły	IV stan /potencjał słaby	I stan /potencjał maks	PPD - poniżej potencjału dobrego	słaby	dobry	zły
Strabelka	PLRW2000172 61529	PL01S0801_2072	Strabelka - ujście	V stan /potencjał zły	I stan /potencjał maks	PSD – poniżej stanu dobrego	zły	PSD_śr – przekroczone stężenia śrenioroczne	zły
Biała	PLRW2000172 61449	PL01S0801_1359	Biała - ujście Hryniewiczze Duże	V stan /potencjał zły	I stan /potencjał maks	II stan db /potencjał db	zły		zły
Nurzec od źródeł do Nurczyka	PLRW2000232 66619	PL01S0801_3443	Nurzec - powyżej Nurca	III stan /potencjał umiarkowany	II stan /potencjał dobry	II stan bdb /potencjał bdb	umiarkowany	-	zły

Źródło: WIOŚ Białystok

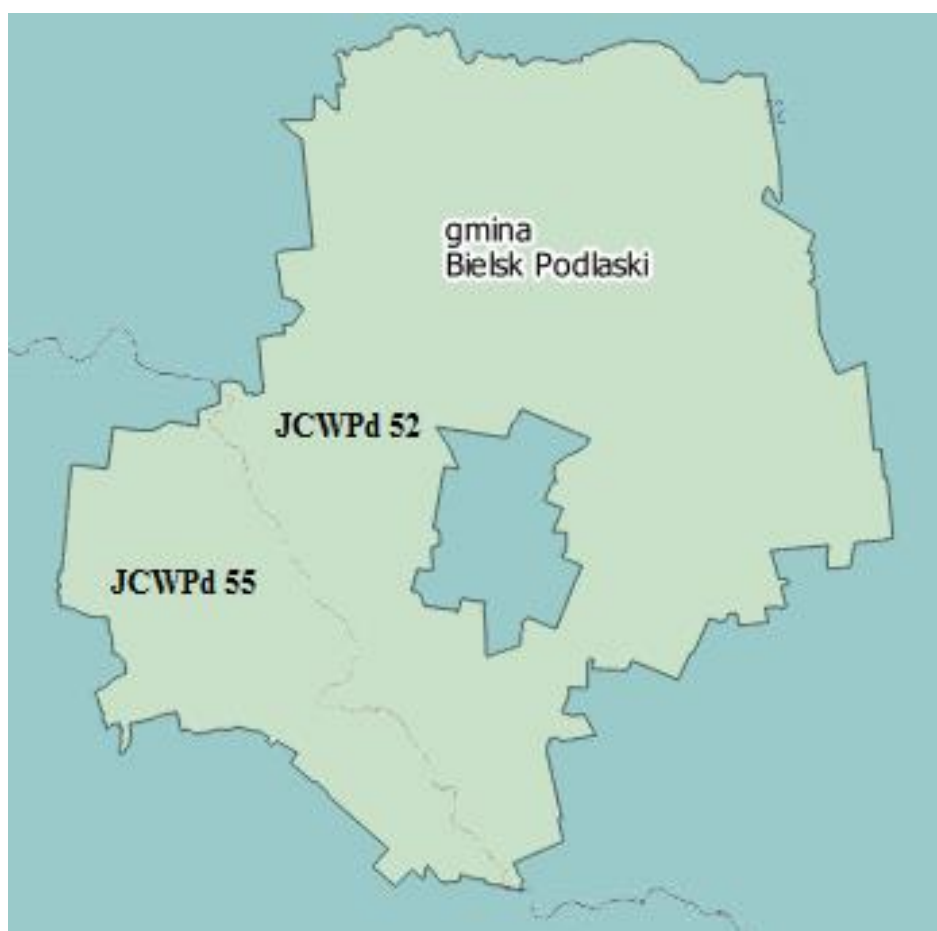
5.4.2 Obszary zagrożone podtopieniami

Zagrożenie podtopieniami na terenie gminy występuje na obszarze doliny Narwi oraz terenach znajdujących w jej sąsiedztwie.

5.4.3 Wody podziemne

Gmina Bielsk Podlaski położona jest w zasięgu dwóch JCWPd: 52 oraz 55.

Rysunek 3. Jednolite części wód podziemnych na terenie Gminy Bielsk Podlaski

Źródło: Opracowanie własne

W piętrze wodonośnym czwartorzędu na obszarze JCWPd 52 wyróżniono 3 główne piętra wodonośne. Najpłytszy poziom wodonośny Q1 zasilany jest infiltracyjnie strefach zasilania i strefy tranzytu. Poziom Q2 zasilany jest głównie na drodze przesączania wód z poziomu Q1 przez poziomy rozdzielające. Lokalnie zasilanie poziomu może być ułatwione

obecnością okien hydrogeologicznych. Poziom Q3 występuje głównie we wschodniej części jednostki. Zasilanie odbywa się na drodze przesączania przez osady trudno przepuszczalne.

Struktura JCWPd 55 jest złożona z czterech poziomów wodonośnych rozdzielonych utworami trudno przepuszczalnymi. Każdy z tych poziomów charakteryzuje się nieco innym układem stref zasilania i drenażu. W utworach czwartorzędu wody krążą w systemie zamkniętym w obrębie zlewni (lokalny system krążenia). W utworach paleogenu i neogenu wody dopływają lateralnie spoza obszaru JCWPd.

Badania przeprowadzone w 2012 roku przez PSH wykazały, że stan ilościowy i chemiczny analizowanych JCWPd jest dobry.

5.4.4 Podsumowanie

Ogólny stan wód powierzchniowych na terenie Gminy Bielsk Podlaski jest dobry. Zagrożeniem dla JCWP oraz JCWPd może być działalność człowieka związana z ruchem turystycznym, niewłaściwym prowadzeniem działalności gospodarczo-bytowej oraz wciąż niedostatecznie uregulowania gospodarka wodno-ściekowa. Nieoczyszczone ścieki odprowadzone są do często nieszczelnych szamb, stanowiąc poważne źródło zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych. Zagrożenie ryzyka powodziowego występuje jedynie na terenach doliny Narwi.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Małe zagrożenie powodziowe.	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan wód powierzchniowych. Degradacja środowiska przez niekontrolowane odprowadzanie ścieków.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój sieci osadniczej, infrastruktury technicznej, turystycznej i rolnictwa skutkujący zwiększonym poborem wody, większą produkcją ścieków i zwiększonym spływem powierzchniowym z pól uprawnych, Przedostawanie się nieoczyszczonych ścieków do gleby i wód powierzchniowych.

5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, na terenie Gminy Bielsk Podlaski została przedstawiona w tabeli 10. Długość sieci wodociągowej wynosi 192,3 km, korzysta z niej 84,6 % mieszkańców gminy. Długość sieci kanalizacyjnej jest znacznie mniejsza, wynosi 29,6 km i korzysta z niej 14,7 % mieszkańców¹¹.

Z danych zawartych w tabeli 10 wynika, że zużycie wody w gminie na jednego mieszkańca jest wyższe niż średnia dla powiatu bielskiego i wynosi 34,6 m³/mieszkańca.

¹¹ Bank Danych Lokalnych GUS dane za rok 2015

Tabela 10. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie Gminy Bielsk Podlaski i powiatu bielskiego w 2015 roku

Jednostka terytorialna	Sieć [km]		Korzystający z sieci [%]		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca [m ³]	Ścieki komunalne odprowadzane siecią kanalizacyjną (razem) [dam ³]
	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowa	kanalizacyjna		
powiat bielski	772,9	203,7	90,9	51,3	34,2	816,2
Gmina Bielsk Podlaski	192,3	29,6	84,6	14,7	34,6	27

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

Tabela 11. Gospodarka ściekowa poza oczyszczalnią w Gminie Bielsk Podlaski w latach 2013-2015

Gromadzenie i wywóz nieczystości ciekłych	Rok		
	2013	2014	2015
	[szt.]		
Zbiorniki bezodpływowe (szamba)	4829	5063	4936
Oczyszczalnie przydomowe	684	788	879
Stacje zlewne	3	3	4

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2013-2015 w gminie zwiększyła się liczba przydomowych oczyszczalni ścieków. Na kolejne lata zaplanowana jest rozbudowa infrastruktury wodno kanalizacyjnej. Działania te ograniczą przedostawanie się ścieków do gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

Gmina Bielsk Podlaski posiada pozwolenia wodno-prawne na:

- Pobór wód podziemnych z własnego ujęcia przy ul. Białowieskiej na potrzeby socjalne wsi: Widowo, Ogrodniki, Hołody, Kotły, Biała, Pasynki, Łoknica, Miększe, Saki, Sobótka, Treszczotki, Pilipki, Kożyno, Stupniki, Zubowo, Parcewo, Krzywa, Orlanka, Koźliki, w ilości nie przekraczającej:
  - $Q_{dmax} = 1200 \text{ m}^3/\text{d}$
  - $Q_{dśr} = 800 \text{ m}^3/\text{d}$
  - $Q_{hmax} = 110 \text{ m}^3/\text{h}$
  - $Q_{hśr} = 50 \text{ m}^3/\text{h}$
  - $Q_{rocz.max} = 292\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$

- Pobór wód podziemnych z własnego ujęcia : „Bolesty” na potrzeby socjalne i gospodarcze mieszkańców wsi: Zawady, Skrzypki Duże ,Skrzypki Małe, Bolesty, Pietrzykowo Gołąbki, Pietrzykowo Wyszki, Piliki, Szastały, Dobromil oraz p.poż. w ilości nie przekraczającej:

- $Q_{dmax} = 549,7 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{dśr} = 400,2 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{hmax} = 73 \text{ m}^3/\text{h}$
- $Q_{rocz.max} = 146 \text{ m}^3/\text{rok}$

Ponadto ilość odprowadzanych do ziemi oczyszczonych ścieków (wód popłucznych) na działkę położoną w obrębie gruntów wsi Bolesty nie może przekroczyć:

- $Q_{dśr} = 11 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{hmax} = 0,92 \text{ m}^3/\text{h}$
- $Q_{rocz.max} = 4015 \text{ m}^3/\text{rok}$

Stężenia zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach (wodach popłucznych) nie będą przekraczały:

- BZT₅– 25 mgO₂/l
- Zawiesina– 25 mg/l
- Odczyn– 6,5-9 pH
- Żelazo jonowe– 10 mg/l
- Odprowadzaniu podczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków w Łubinie Kościelnym do odbiornik będącego rowem melioracyjnym na działce w obrębie wsi Łubin Kościelny w ilości nieprzekraczającej:

- $Q_{dśr} = 50 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{dmax} = 60 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{hmax} = 6 \text{ m}^3/\text{h}$
- $Q_{rocz.max} = 21900 \text{ m}^3/\text{rok}$

Stężenia zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach nie będą przekraczały:

- BZT₅– 40 mgO₂/l
- ChZT– 150 mgO₂/l
- Zawiesina ogólna – 50 mg/l

- Odczyn– 6,5-8,5 pH
- Pobór wód podziemnych na potrzebny wodociągu wiejskiego Rajsk dla wsi: Rajsk, Chroboty, Haćki, Proniewicze, Hryniewicze Małe, Hryniewicze Duże, Jacewicze, Ploski, Knorozy, Plutycze, Rzepniewo, Deniski, Stołowacz, Husaki, kolonia Rajsk, Bański, Orzechowicze w ilości nie przekraczającej:
  - $Q_{dmax} = 566,2 \text{ m}^3/\text{d}$
  - $Q_{d\acute{s}r} = 405,7 \text{ m}^3/\text{d}$
  - $Q_{hmax} = 56,6 \text{ m}^3/\text{h}$
  - $Q_{rocz.max} = 207229 \text{ m}^3/\text{rok}$

Oraz odprowadzanie wód popłucznych do odbiornika (rowy melioracyjnego R-14) w ilości nieprzekraczającej:

- $Q_{d\acute{s}r} = 11 \text{ m}^3/\text{d}$
- $Q_{hmax} = 0,46 \text{ m}^3/\text{h}$
- $Q_{rocz.max} = 4015 \text{ m}^3/\text{rok}$

Stężenia zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach nie będą przekraczały:

- BZT₅– 25 mgO₂/l
- Zawiesina ogólna – 35 mg/l
- Żelazo– 10 mg/l

5.5.1 Podsumowanie

Z sieci wodociągowej w Gminie Bielsk Podlaski korzysta 84,6 % mieszkańców z sieci kanalizacyjnej około 15 % mieszkańców. Dalsza rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej umożliwi dostęp do czystej wody dla mieszkańców oraz zmniejszy ryzyko zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych nieoczyszczonymi ściekami komunalnymi.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwinięta sieć wodociągowa • Oczyszczalnia ścieków na terenie gminy • Zwiększająca się liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	<ul style="list-style-type: none"> • Wciąż niedostateczna liczba gospodarstw korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków • Sieć kanalizacyjna rozwinięta w małym stopniu
<ul style="list-style-type: none"> • Dofinansowania na inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej • Rozbudowa i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków, zwiększenia ich przepustowości • Zmniejszenie udziału nieszczelnych bezodpływowych zbiorników (szamb)	<ul style="list-style-type: none"> • Przedostawanie się zanieczyszczeń do gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych

5.6 Zasoby geologiczne

W Gminie Bielsk Podlaski znajdują się 15 udokumentowanych złóż kopalni, których wykaz znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 12. Złóża kopalni w gminie Bielsk Podlaski

Lp.	Kopalina	Stan zagospodarowania zasobów	Nazwa złoża
1.	Piaski i żwiry	T	Płoski
2.	Piaski i żwiry	R	Płoski II
3.	Piaski i żwiry	T	Rzepniewo *
4.	Piaski i żwiry	Z	Rzepniewo II
5.	Piaski i żwiry	T	Augustowo
6.	Piaski i żwiry	E	Augustowo II
7.	Piaski i żwiry	T	Augustowo III
8.	Piaski i żwiry	E	Augustowo IV
9.	Piaski i żwiry	T	Augustowo V
10.	Piaski i żwiry	E	Pietrzykowo Wyszki
11.	Piaski i żwiry	Z	Deniski I
12.	Piaski i żwiry	R	Dubiażyn
13.	Piaski i żwiry	E	Dubiażyn II
14.	Piaski i żwiry	T	Dubiażyn III
15.	Piaski i żwiry	E	Dubiażyn IV

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny PIB — Bilans Zasobów Złóż Kopalni w Polsce (wg stanu na 31.12.2015)

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

E – złoża eksploatowane

R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo

Z – złoża, z którego wydobycie zostało zaniechane

T – złoża zagospodarowane, eksploatowane okresowo

5.6.1 Podsumowanie

W Gminie Bielsk Podlaski znajdują się 15 udokumentowanych złóż piasków i żwirów, w tym 5 złóż eksploatowanych, 6 złóż eksploatowanych okresowo, 2 złoża rozpoznane szczegółowo oraz 2 złoża, z których wydobycie zostało zaniechane.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Eksploracja złóż stanowi dodatkowe źródło dochodów gminy Miejsca pracy dla mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> Wysokie koszty wydobycia kopalin Duża ingerencja w środowisko
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Wydobywanie kopalin na rzecz lokalnego rozwoju	-

5.7 Gleby

Gleby w gminie wykazują niewielkie zróżnicowanie przestrzenne. Ponad 60% gleb zostało wykształconych z glin. W okolicach miasta Bielsk Podlaski występują duże kompleksy gleb płowych najczęściej podścielonych gliną.

Pod względem typologicznym dominują tu gleby opadowo – glejowe z dużym udziałem brunatnych i czarnych ziem. Gleby w większości należą do III a i b oraz IV a i b klasy bonitacyjnej. Zajmują one powierzchnię ok. 76% ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Zwarte kompleksy najlepszych gleb zlokalizowane są w okolicach wsi Widowo, Parcewo, Augustowo, Skrzyпки Duże, Rajsk, Pasyńki i Zubowo. W północnej nadnarwiańskiej części gminy w rejonie wsi Plutycze, Chraboły, Ploski występują nieco gorsze, bardziej zróżnicowane warunki glebowe.

Obszar gminy należy do jednej z najlepszych w województwie pod względem jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej¹².

5.7.1 Podsumowanie

W Gminie Bielsk Podlaski przeważają gleby III i IV klasy bonitacyjnej, zajmują one około 76 % ogólnej powierzchni gminy. Gorsze warunki glebowe znajdują się w północnej części gminy.

¹² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2014-2017 z perspektywą- na lata 2018-2021

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość prowadzenia upraw 	<ul style="list-style-type: none"> Złe warunki glebowe w północnej części gminy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój rolnictwa oraz rolnictwa ekologicznego Przeprowadzenie badań gleb, w celu ustawienia odpowiednich dawek nawozów, 	<ul style="list-style-type: none"> Erozja wodna i wietrzna

5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W 2016 roku na terenie Gminy Bielsk Podlaski odebrano łącznie 927,643 Mg odpadów komunalnych. Selektywną zbiórkę odpadów zadeklarowało 96,4 % wszystkich gospodarstw domowych znajdujących się na terenie gminy¹³.

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Ilość odebranych odpadów komunalnych [Mg]
Niesegregowane odpady komunale	618,99
Zmieszane odpady opakowaniowe	120,82
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	4,560
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (odpady papieru, metali, tworzyw sztucznych, szkła)	109,540
Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (popiół)	2,500
Odpady wielkogabarytowe	16,8400
Inne odpady nieulegające biodegradacji	13,940
Opakowania z papieru i tektury	1,620
Tworzywa sztuczne	2,500
Zużyte opony	1,22
Urządzenia zawierające freony	0,320
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki	0,310

¹³ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Bielsk Podlaski za rok 2016

Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Ilość odebranych odpadów komunalnych [Mg]
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,250
Leki	0,013
Odpady ulegające biodegradacji	11,260
Zmieszane odpady z budowy remontów i demontażu	11,480
Suma	927,643

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Bielsk Podlaski za rok 2016

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w 2016 roku wynosił 2,80 %.– poziom osiągnięty

Poziom recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych w 2016 roku wynosił 35,76 %.– poziom osiągnięty

Osiągnięty przez Gminę Bielsk Podlaski poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2016 roku wyniósł 100%¹⁴.

W 2016 roku z terenu gminy usunięte zostało 78.6 Mg odpadów zawierających azbest.

5.8.1 Podsumowanie

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Bielsk Podlaski funkcjonuje prawidłowo. Selektywna zbiórka odpadów została zadeklarowana przez większość mieszkańców gminy (96,4 % mieszkańców).

Gmina Bielsk Podlaski osiągnęła odpowiednie poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania, poziomów recyklingu przygotowania do ponownego użycia oraz odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych oraz szkła, a także innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

¹⁴ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Bielsk Podlaski za rok 2016

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Coraz większa ilość odpadów zbieranych selektywnie.	<ul style="list-style-type: none"> Nielegalne pozbywanie się odpadów przez podmioty gospodarcze z terenu gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Obniżenie ilości wytwarzanych odpadów zmieszanych.	<ul style="list-style-type: none"> Nielegalne pozbywanie się odpadów podmiotów spoza terenu gminy.

5.9 Zasoby przyrodnicze

5.9.1 Lasy i łowiectwo

Lasy w Gminie Bielsk Podlaski zajmują powierzchnię 9300,77 ha, co stanowi 21,5 % gminy.

Przeważającą powierzchnię lasów nadleśnictwa stanowią bory i bory mieszane (około 72%), lasy i lasy mieszane (22%), olsy (6%).

Dominującym gatunkiem jest sosna pospolita (ponad 77%), następnie brzoza, świerk, olsza oraz dąb. Faunę reprezentują łosie, jelenie, sarny, dziki, lisy, zające, wilki, rysie i inne.. Występuje również bocian czarny, cietrzew oraz ptaki drapieżne.

5.9.2 Formy ochrony przyrody

Na obszarze Gminy Bielsk Podlaski znajdują się obszarowe formy ochrony przyrody. Są nimi Obszary Natura 2000 oraz obszar chronionego krajobrazu.

„Dolina Górnej Narwi” – PLB200007

Obszar obejmuje dolinę Narwi na odcinku od zapory wodnej w Bondarach do Suraża, z przylegającym do niej kompleksem stawowym, zasilanym w wodę z systemu rzeczki Lizy (dopływu Narwi), usytuowanym w pobliżu Suraża. Koryto Narwi ma tu naturalny charakter, z

meandrami i starorzeczami, jej dolina ma 0,3-3,0 km szerokości. Większość powierzchni doliny zajmują zbiorowiska szuwarowe, których występowanie uzależnione jest od corocznych wylewów rzeki. Dominują tu turzycowiska i szuwały mannowe, a wokół starorzeczy - trzcinowiska. Wzdłuż rzeki występują zakrzewienia i zadrzewienia wierzbowe; lasy pokrywają niewielką część doliny. Około 60% obszaru jest użytkowane rolniczo (przeważają pastwiska i łąki kośne). Usytuowany koło Suraża kompleks "Stawów Pietkowskich" sąsiaduje od zachodu i południa z rozległymi lasami mieszanymi i liściastymi, od północy i wschodu z doliną Narwi. Stawy są silnie zarośnięte roślinnością szuwarową.

W ostoi ptasiej o randze europejskiej E 30, występują co najmniej 34 gatunki ptaków - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, 16 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla: cyranka 10%-16% populacji krajowej, krwawodziób 9-11% populacji krajowej, co najmniej 7% populacji krajowej błotniaka łąkowego, 4%-5,5% populacji krajowej rycyka oraz co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, cietrzew, derkacz, dubelt, kropiatka, rybitwa czarna, sowa błotna, świerszczak, zielonka, wodniczka.

„Ostoja w Dolinie Górnej Narwi” – PLH200010

Której obszar pokrywa się z Doliną Górnej Narwi. Teren jest jedną z najlepiej zachowanych w Polsce dolin rzecznych i stanowi, obok Bagien Biebrzańskich, jeden z największych obszarów mokradeł środkowoeuropejskich.

Kształtowane przez regularne wylewy rzeki, są uznawane za siedliska o największej różnorodności biologicznej w strefie klimatu umiarkowanego. Występuje tu 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (m.in. łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe; Bory i lasy bagienne; łąkowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe; Wydmy śródładowe z murawami napiaskowymi) oraz 12 gatunków zwierząt z Załącznika II tej Dyrektywy.

Ostoja "Murawy w Haćkach" - PLB200015

Sklada się z trzech części; położona jest na Równinie Bielskiej, około 5 km na północ od Bielska Podlaskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie wsi Haćki. Największa część ostoi przylega do zabudowań wsi od strony południowo-zachodniej, druga obejmuje pagórek

kemowy leżący na północny wschód od wsi, tuż przy szosie Bielsk Podlaski - Białystok, a trzecią stanowi grupa niewielkich pagórków otoczonych polami ornymi i łąkami, usytuowana między wsiami Proniewicze i Hryniewicze Duże.

Rzeźba terenu ukształtowała się około 100 000 lat temu, u schyłku zlodowacenia Warty. W szczelinach i zagłębieniach rozpadającego się lądolodu gromadził się materiał, który po całkowitym wytopieniu się lodu dał początek pagórkom kemowym. Główna część ostoi obejmuje nieckę wytopiskową wraz z pagórkami kemowymi oraz otaczającymi je od południa i zachodu polami ornymi. Dno niecki i jej zbocza zajmują łąki kośne, a w mniejszym stopniu wtórne nasadzenia leśne, olsy, łągi i nieużytki porolne.

Murawy kserotermiczne, najcenniejszy składnik roślinności tego obszaru, skupiają się na wypukłych formach terenu, a w szczególności na pagórkach Zamok i Betłah oraz w uroczysku Kołyska. W wyniku prac archeologów potwierdzono ślady niemal nieprzerwanej obecności człowieka w tym rejonie, sięgające schyłku epoki kamienia. To właśnie dzięki wielowiekowej działalności człowieka (odlesienie, wypas, koszenie), właściwościom podłoża (utwory zawierające węglan wapnia) i sprzyjającemu mikroklimatowi nasłonecznionych zboczy możliwe było utrzymanie się w tym rejonie muraw kserotermicznych. Urozmaicony charakter rzeźby terenu i duża różnorodność siedliskowa (od torfowisk przepływowych i ekstensywnie użytkowanych łąk po murawy kserotermiczne i napiaskowe) wpływają na wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe całego obszaru. Od lat 70-tych XX wieku obserwuje się stopniowy zanik tradycyjnej gospodarki rolnej: zmniejszanie się powierzchni pól ornych, spadek pogłowia zwierząt. Część porzuconych terenów, wraz z cennymi przyrodniczo zboczami niecki wytopiskowej została obsadzona drzewami, głównie sosną, świerkiem i modrzewiem, co ma niekorzystny wpływ na światło- i ciepłolubne rośliny muraw kserotermicznych.

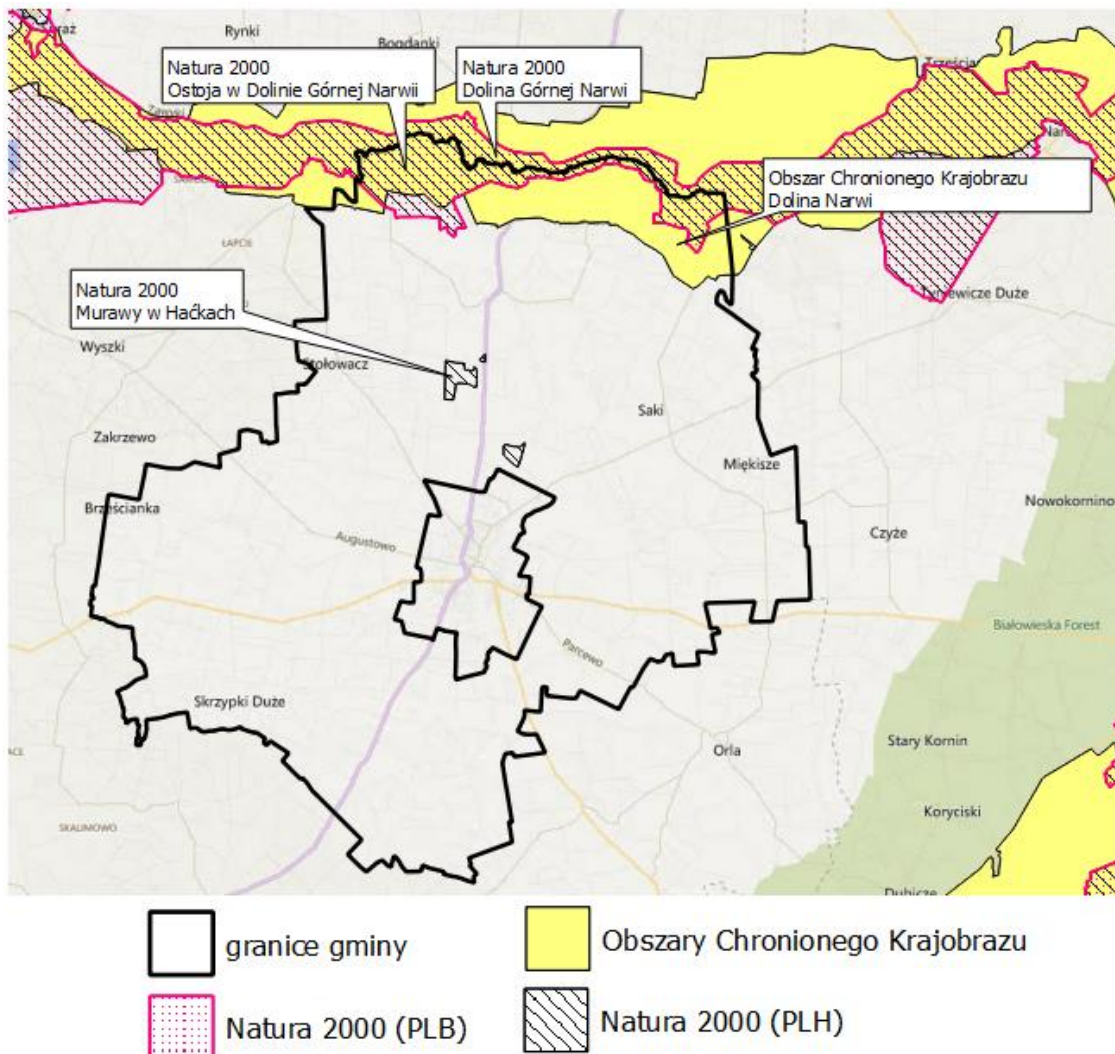
Obszar chronionego krajobrazu „Dolina Narwi”

W północnej części gminy uchwałą nr XII/84/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku z dnia 29 kwietnia 1986 r. został ustanowiony Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Narwi”, który prawie w całości pokrywa się z obszarami Natura 2000 PLB200007 i PLH200010.

Do obszarów prawnie chronionych na terenie gminy Bielsk Podlaski zalicza się również lasy obrębu Piliki i Hołody uznane decyzją Naczelnego Dyrektora za lasy masowego wypoczynku.

Ponad to na terenie gminy znajduje się 19 pomników przyrody.

Rysunek 4 Obszarowe formy ochrony przyrody w gminie Bielsk Podlaski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

5.9.3 Podsumowanie

Lesistość Gminy Bielsk Podlaski wynosi 21,5 %. W lasach przeważają głównie drzewostany iglaste oraz mieszane. Bogactwo form ochrony przyrody zwiększa atrakcyjność terenu gminy.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Znajdujące się na terenie gminy obszarowych form ochrony przyrody	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczenie dla inwestycji
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> promocja regionu poprzez proponowanie aktywnego wypoczynku na obszarach cennych przyrodniczo	<ul style="list-style-type: none"> Zagrożenie rodzimych gatunków flory i fauny przez obce gatunki inwazyjne Dewastacja niektórych miejsc w obszarach chronionych poprzez intensyfikację turystyki

5.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski nie znajdują się zakłady o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych, głównie paliw płynnych (LPG, benzyna, olej napędowy). Przypadki wystąpienia poważnych awarii mogą dotyczyć również wycieków substancji ropopochodnych w wyniku wypadków i kolizji drogowych.

5.10.1 Podsumowanie

Na terenie Gminy Bielsk Podlaski nie znajdują się zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. Potencjalnym źródłem poważnych awarii jest transport drogowy substancji niebezpiecznych.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak zakładów o dużym i o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii. 	-
Szanse	Zagrożenia
-	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój infrastruktury technicznej może prowadzić do zwiększenia prawdopodobieństwa wystąpienia awarii

6 Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Rozpatrując obszary interwencji, wzięto pod uwagę zagadnienia horyzontalne. Poniższa tabela przedstawia, które obszary interwencji mają powiązanie z wybranymi zagadnieniami horyzontalnymi.

Tabela 13. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

Obszary przyszłej interwencji	Powiązania z zagadnieniami (kwestiami) horyzontalnymi			
	adaptacja do zmian klimatu	nadzwyczajne zagrożenie środowiska	działania edukacyjne	monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	✓	✓	✓	✓
Zagrożenia hałasem	○	○	✓	✓
Pola elektromagnetyczne	—	—	—	✓
Gospodarowanie wodami	○	○	✓	✓
Gospodarka wodno- ściekowa	○	○	✓	✓
Zasoby geologiczne	—	—	—	○
Gleby	✓	—	○	✓
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	○	○	✓	○
Zasoby przyrodnicze	✓	✓	✓	✓
Zagrożenia poważnymi awariami	○	✓	○	○

Symbol	Wyjaśnienie
✓	wpływ bezpośredni – obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób bezpośredni z kwestiami horyzontalnymi
○	wpływ pośredni - obszary przyszłej interwencji powiązane są w sposób pośredni z kwestiami horyzontalnymi
—	wpływ bez związku – brak powiązania między obszarami interwencji, a kwestiami horyzontalnymi

7 Podsumowanie efektów realizacji dotychczasowego POŚ oraz prognoza stanu środowiska na lata obowiązywania aktualnego POŚ

Realizacja zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski na lata 2014 – 2017 z perspektywą na lata 2018-2021, wpłynęła pozytywnie na poprawę stanu środowiska na terenie gminy. W tabeli 14 zestawiono wartości wskaźników monitorowania efektów realizacji POŚ.

Głównymi celami ochrony środowiska zawartymi w POŚ były: poprawa jakości powietrza atmosferycznego, ochrona zasobów wód powierzchniowych, poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu, zachowanie rodzimego bogactwa przyrodniczego i walorów krajobrazowych, poprawa stanu czystości terenów i zapobieganie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi.

Tabela 14. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Rok			Zmiana wartości wskaźnika
		2013	2014	2015	
Długość czynnej sieci wodociągowej	km	191,8	192,3	192,3	↑0,5
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3206	3242	3285	↑79
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	29,6	29,6	29,6	—0,0
Połączenia kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	444	472	485	↑41
Korzystający z sieci wodociągowej	%	84,3	84,4	84,6	↑0,3
Korzystający z sieci kanalizacyjnej	%	13,6	14,4	14,7	↑1,1
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	28,7	28,4	34,6	↑5,9

Nazwa wskaźnika	Jednostka	Rok			Zmiana wartości wskaźnika
		2013	2014	2015	
Zbiorniki bezodpływowe	szt.	1784	1784	1784	–0,0
Oczyszczalnie przydomowe	szt.	94	96	102	↑8,0
Komunalne oczyszczalnie ścieków	szt.	1	1		↓--1,0
Ścieki oczyszczone w ciągu roku	dam	37	33	29	↓--8,0
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoby	924	933	939	↑15,0
Ładunek zanieczyszczeń w ściekach z oczyszczalni-BZT5	kg/rok	150	480	152	↑2,0
Ładunek zanieczyszczeń w ściekach z oczyszczalni-ChZT		1475	1240	998	↓--477,0
Zawiesina ogólna		625	640	221	↓--404,0
Obszary prawnie chronione ogółem	ha	3150,00	3150,00	3150,00	–0,0
Pomniki przyrody ogółem	szt.	24	20	19	↓--5,0

Objaśnienie:

↓- spadek wartości wskaźnika   ↑- wzrost wartości wskaźnika   – wartość niezmienną

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Realizacja zadań zaplanowanych na terenie gminy na najbliższe lata przyczyniła się do poprawy stanu środowiska, w szczególności w zakresie jakości wód. Rozbudowana została sieć wodociągowa, co umożliwiło powstanie nowych przyłączy do sieci. Wzrosła również liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków. W gminie liczba zbiorników bezodpływowych jest na stałym poziomie. Obserwowany jest rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków.

W gminie udało utrzymać się powierzchnię obszarów chronionych na niezmiennym poziomie.

8 Cele programu ochrony środowiska , zadania i ich finansowanie

Celami realizacji programu ochrony środowiska są: poprawa stanu i ochrona środowiska przy jednoczesnym zapewnieniu rozwoju społeczno-gospodarczego. Po przeprowadzeniu analizy stanu środowiska wyznaczono cele oraz określono zadania, których realizacja przełoży się na poprawę stanu środowiska w gminie. Ww. cele i zadania zostały opisane w tabeli 15.

Ponadto kontynuowane będzie umieszczanie w aktach prawa miejscowego zapisów mających na celu ochronę środowiska. Przykładem takich dokumentów są Studium

Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy oraz Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego. Wyznaczane w nich kierunki zagospodarowania terenu oraz uwarunkowania, mające wpływ na ochronę środowiska to m.in.:

- zakaz lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących obiektów uciążliwych, tj. powodujących przekroczenia ustalonych przepisami odrębnymi standardów jakości środowiska ograniczanie rozpraszania zabudowy poprzez wskazanie terenów jej rozwoju, w pierwszej kolejności w granicach wykształconych już pasów i skupisk zabudowy lub w ich sąsiedztwie;
- wypełnianie wolnych enklaw w pasmach istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej w celu odpowiedniego wykorzystania terenów już zurbanizowanych i stworzenia większej ich zwartości przestrzennej;
- wyposażanie terenów zabudowy mieszkaniowej co najmniej w sieci elektroenergetyczne i wodociągowe, a strefy koncentracji zabudowy mieszkaniowej - także w sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej;
- propagowanie odnawialnych źródeł energii, z wyłączeniem energii produkowanej z wiatru;
- rekomendowanie stopniowego ograniczania wykorzystywania węgla kamiennego jako głównego nośnika energii cieplnej stosowanego do ogrzewania budynków mieszkalnych.

Tabela 15 Cele, kierunki interwencji oraz zadania Gminy Bielsk Podlaski

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Montaż instalacji OZE na terenie gminy	Montaż kolektorów słonecznych (fotowoltaika i solary) do wytwarzania energii cieplnej lub elektrycznej	Gmina Bielsk Podlaski	-
		Budowa /modernizacja drogi	Rozbudowa drogi gminnej nr 107454B na odcinku Knorozy- Sobótka	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa części drogi gminnej na działkach nr ew. 88 i 524 we wsi Krzywa	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa części drogi gminnej na działkach ew. 262/2.286/1, 374 we wsi Lewki	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa drogi gminnej nr 107457 Rajsk Hački	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa drogi gminnej ne 1017456 od drogi powiatowej 1588B do drogi powiatowej 1590B	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa drogi powiatowej nr 1603B ulica w miejscowości Pasyнки	Powiat Bielski	-
			Przebudowa mostu położonego w ciągu drogi powiatowej nr 1601B przez rzekę Biała wraz z rozbudową dojazdów	Powiat Bielski	-
			Przebudowa drogi powiatowej nr 1587B Plutycze	Powiat Bielski	-
			Przebudowa drogi gminnej nr 107458B Rajsk	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa drogi gminnej nr 107458B Rajsk – Hački do drogi krajowej nr 19	Gmina Bielsk Podlaski	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski
do roku 2020

Obszar interwencji	Cel	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Budowa /modernizacja drogi	Przebudowa drogi od granic miasta Bielsk Podlaski – Dubiażyn do drogi powiatowej nr 1684B	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa drogi powiatowej nr 1654B Parcewo – do drogi wojewódzkiej Hołody	Powiat Bielski	-
			Przebudowa drogi Hołody – od drogi wojewódzkiej – Ogrodniki do drogi powiatowej nr 1611B	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa drogi od drogi powiatowej nr 1683B Lewki – do granic miasta Bielsk Podlaski	Gmina Bielsk Podlaski	-
		Rozbudowa/modernizacja oświetlenia ulicznego	Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Bielsk Podlaski	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Budowa, przebudowa oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Bielsk Podlaski	Gmina Bielsk Podlaski	-
Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa sieci kanalizacyjnej/ wodociągowej	Przejęcie urządzeń wodociągowych	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Przebudowa i remont hydroforni POM Bielsk Podlaski	Gmina Bielsk Podlaski	-
			Budowa linii wodociągowych w obrębie gruntów wsi Trusk, Skrzypki Male, Piliki, Bańki, Rajsk, Orzechowicze, Bolesty, Zawady, Knorydy wraz z budową zbiorników wyrównawczych w hydroforni Rajs	Gmina Bielsk Podlaski	-

Tabela 16. Wskaźniki realizacji programu w odniesieniu do obszarów interwencji i celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		
		Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Długość wybudowanej drogi	0	15,3 km
		Liczba zamontowanych instalacji OZE	0	200 szt.
Gospodarka wodno-ściekowa	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Długość sieci wodociągowej	192,3 km	204,3 km

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski
do roku 2020

Tabela 17. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu	
			rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021–2024			razem
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Montaż kolektorów słonecznych (fotowoltaika i solary) do wytwarzania energii cieplnej lub elektrycznej	Gmina Bielsk Podlaski	4000	-	-	-	-	4000	Budżet gminy, środki zewnętrzne	-
	Rozbudowa drogi gminnej nr 107454B na odcinku Knorozy- Sobótka	Gmina Bielsk Podlaski	3200	-	-	-	-	3200	Budżet gminy, środki zewnętrzne	-
	Przebudowa części drogi gminnej na działkach nr ew. 88 i 524 we wsi Krzywa	Gmina Bielsk Podlaski	180	-	-	-	-	180	Budżet gminy	-
	Przebudowa części drogi gminnej na działkach ew. 262/2.286/1, 374 we wsi Lewki	Gmina Bielsk Podlaski	380	-	-	-	-	380	Budżet gminy	-
	Przebudowa drogi gminnej nr 107457 Rajsk Haćki	Gmina Bielsk Podlaski	2019	-	-	-	-	2019	Budżet gminy, środki zewnętrzne	-
	Przebudowa drogi gminnej nr 1017456 od drogi powiatowej 1588B do drogi powiatowej 1590B	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet gminy		
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1608B w miejscowości Knorozy	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu		

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski
do roku 2020

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
			rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021–2024		
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Przebudowa drogi powiatowej nr 1603B ulica w miejscowości Pasyнки	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu, budżet gminy	
	Przebudowa mostu położonego w ciągu drogi powiatowej nr 1601B przez rzekę Biała wraz z rozbudową dojazdów	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu	
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1587B Plutycze	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu, środki zewnętrzne	
	Przebudowa drogi gminnej nr 107458B Rajsk	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu, środki zewnętrzne	
	Przebudowa drogi gminnej nr 107458B Rajsk – Haćki do drogi krajowej nr 19	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu, środki zewnętrzne	
	Przebudowa drogi od granic miasta Bielsk Podlaski – Dubiażyn do drogi powiatowej nr 1684B	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu, środki zewnętrzne	
	Przebudowa drogi powiatowej nr 1654B Parcewo – do drogi wojewódzkiej Hołody	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu, środki zewnętrzne	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Bielsk Podlaski
do roku 2020

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródło finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu	
			rok 2017	rok 2018	rok 2019	rok 2020	rok 2021–2024			razem
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Przebudowa drogi Hołody – od drogi wojewódzkiej – Ogrodniki do drogi powiatowej nr 1611B	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet powiatu, środki zewnętrzne		
	Przebudowa drogi od drogi powiatowej nr 1683B Lewki – do granic miasta Bielsk Podlaski	Gmina Bielsk Podlaski	Brak danych					Budżet gminy		
	Rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Bielsk Podlaski	Gmina Bielsk Podlaski	700	-	-	-	-	700	Budżet gminy	-
Gospodarka wodno-ściekowa	Przejęcie urządzeń wodociągowych	Gmina Bielsk Podlaski	4	-	-	-	-	4	Budżet gminy	-
	Przebudowa i remont hydroforni POM Bielsk Podlaski	Gmina Bielsk Podlaski	300	-	-	-	-	300	Budżet gminy, środki zewnętrzne	-
	Budowa linii wodociągowych w obrębie gruntów wsi Trusk, Skrzypki Małe, Piliki, Bańki, Rajsk, Orzechowicze, Bolesty, Zawady, Knorydy wraz z budową zbiorników wyrównawczych w hydroforni Rajsk	Gmina Bielsk Podlaski	4100	-	-	-	-	4100	Budżet gminy, środki zewnętrzne	-

9 Monitoring, ewaluacja i sprawozdawczość z realizacji Programu Ochrony Środowiska

Aby realizacja zadań zawartych w Programie Ochrony Środowiska przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w *Programie* zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji zadań własnych będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (tabela 16) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w *POŚ*. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji planu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

Wójt Gminy Bielsk Podlaski, zgodnie z art. 18 ust 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, będzie sporządzał co 2 lata raporty z wykonania *POŚ*, które zostaną przedstawione Radzie Gminy Bielsk Podlaski, a następnie przekazane Zarządowi Powiatu Bielskiego.

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Bielsk na tle powiatu bielskiego oraz sąsiadujących gmin	10
Rysunek 2. Struktura użytkowania gruntów rolnych w Gminie Bielsk Podlaski w 2014 roku .	12
Rysunek 3. Wody powierzchniowe na terenie Gminy Bielsk Podlaski.....	29
Rysunek 4. Jednolite części wód podziemnych na terenie Gminy Bielsk Podlaski	31
Rysunek 5 Obszarowe formy ochrony przyrody w gminie Bielsk Podlaski	45

Spis tabel

Tabela 1. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy Bielsk Podlaski	14
Tabela 2. Wykaz zabytków nieruchomych ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków z terenu gminy Bielsk Podlaski.....	15
Tabela 3. Wykaz zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków z terenu gminy Bielsk Podlaski	19
Tabela 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD	21
Tabela 5. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia	23
Tabela 6. Natężenie ruchu na odcinkach dróg poddanych analizie.....	25
Tabela 7. Liczba osób i budynków mieszkalnych narażonych na hałas komunikacyjny w Gminie Bielsk Podlaski.....	25
Tabela 8. Dopuszczalne normy hałasu w środowisku wyrażone L_{DWN} i L_N	26
Tabela 9. Wyniki ocen Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Monitoring rzek w latach 2010-2015.....	30
Tabela 10. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na terenie Gminy Bielsk Podlaski i powiatu bielskiego w 2015 roku.....	34
Tabela 11. Gospodarka ściekowa poza oczyszczalnią w Gminie Bielsk Podlaski w latach 2013-2015.....	34
Tabela 12. Złoża kopalin w gminie Bielsk Podlaski.....	38

Tabela 13. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi	47
Tabela 14. Zmiana wartości wskaźników monitorowania ujętych w POŚ	48
Tabela 15 Cele, kierunki interwencji oraz zadania Gminy Bielsk Podlaski.....	51
Tabela 16. Wskaźniki realizacji programu w odniesieniu do obszarów interwencji i celów ...	53
Tabela 17. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	54

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura wieku mieszkańców w Gminie Bielsk Podlaski w 2016 roku	12
Wykres 2. Struktura użytkowania gruntów rolnych w Gminie Bielsk Podlaski w 2014 roku...	13